

קלברש בנימין (בני)

יליד ג'ורג'יה, ארה"ב - 1920

גויס ל"העפלה" בצרפת ב-1946

מתנדב כגדעוני באוניית ההעפלה "גאולה"

ה ע ם נ ה ר י ם ' 0

ל"גדעונים" ולפי דעת המארגנים הייתי מתאים לזה מכיוון שהייתי בצבא טכנאי מכ"ם. לפני פתיחת הקורס (שהתקיים בפרבר של מרסיי) הושבעתי ל"הגנה" בצורה המסורתית עם תנ"ך ואקדה. הקורס אורגן במסווה של בי"ס "זבולון" לנערים יהודים.

המשתתפים היו: 3 "אנגלו-יקים" מתנועות "הבונים", 3 ממוצע יהודי-פולני, ואנוכי. המפקד היה חייל מהבריגדה בשם חנוך בלצן, והמדריך הראשי היה מנחם קלר מכפר גלעדי. הקורס נמשך מספר חודשים ובסיומו חלק מהמשתתפים יצאו כבר לפעולה על אוניות מעפילים.

שוב הושארתי מאחור. בכדי להקים במרסיי סדנה קטנה לבניית משדרי חירום לאוניות המעפילים. מנחם קלר היה האחראי והכוח המקצועי היה יהודי סקוטי בשם סם גולד. עבדתי בזה מספר חודשים עד שהתקבלה הידיעה המיוחלת, שמציידים שתי אוניות בנמל ביון בחוף המערבי של צרפת. היו אלה האוניה "פדוקה", לאחר מכן "גאולה", שעליה מנחם ואני היינו צריכים לעלות. האוניה השניה בשם "נודלתנד" כונתה אח"כ "מדינת היהודים". האחראי להכנת האוניות היה גרע שוחט מכפר גלעדי שדאג להכנת הדרגשים ששימשו במיטות וכל הסידורים הסניטריים, אספקת המים וכו'. רוב המלחים על שתי האוניות היו צעירים יהודים מארה"ב. כידוע גם אני מארה"ב אך בעיניהם הייתי אחד מה"שושו-בויוז" - כינויים לאנשי המוסד שפגשו. רב החובל היה רוזי פצרט ז"ל, אדם נחמד.

המפקד, מטעם המוסד וחבר הפלי"ם היה מוקה לימון. הפלגנו בסוף הקיץ 1947 וכשעברנו את גיברלטר חיכו לנו כבר המשחתות של הוד מלכותו וליוו אותנו עד הדרדנלים. התחנה הראשונה שלנו היתה בנמל ורנה בבולגריה ששם הצטיידנו וירדנו לחוף לביקור בעיר. את המעפילים קלטנו בנמל בורגוס (בולגריה) והכל בידיעת השלטונות.

בלילה הופיע טור ארוך של משאיות שפלטו מהר מאד את המעפילים, לבושים כולם בשכבות מספר של בגדים ונושאים בידיים את רכושם הדל. מהר מאד עלו לסיפון והורדו למחסנים בשקט מופתי.

הפלגנו ארצה. ביציאה מהדרדנלים חיכו לנו מיודעינו האנגלים שליוו אותנו עד למים הטריטוריאליים של א"י.

הייתי חניך "השומר הצעיר" מגיל 12 ובהגיעי לגיל 20 יצאתי כהכנה לעליה ארצה - לחוות ההכשרה של התנועה. בגלל כניסת ארה"ב למלחמה נחסמה הדרך לארץ ונשארתי בחווה עד שהתגייסתי לצבא ארה"ב ב-1943.

התגייסתי לחיל הקשר, למדתי רדיו ואלקטרוניקה וקיבלתי הכשרה כטכנאי מכ"ם... גמר המלחמה עם יפן מצא אותי בנמל במערב ארה"ב, ממתין למשלוח למזרח הרחוק - למרות העובדה שהמלחמה כבר הסתיימה. שירתתי כחצי שנה באי קטן שממנו הפליג המטוס שהטיל את פצצות האטום על יפן.

עם שחרורי עברתי לגור בקומונה של קיבוצי: קיבוץ עליה ג' והתחלתי לחפש דרך להגיע ארצה. (מספר הסרטיפיקטים, שהגיעו לתנועות הנוער היה קטן). לבסוף הוצע לנו (היו עוד חברים/ות באותו מצב) להפליג לצרפת ולעלות את אחת מאוניות המעפילים שיוצאות משם.

הפלגנו באוניה, שבשנות המלחמה הסיעה חיילים אמריקאים לאירופה. שהינו מספר ימים בפריו עד שהגיע שליח המוסד לעליה להוביל אותנו למחנה מעפילים במרסיי. המפגש הראשון שלנו עם המעפילים היה במחנה גדול בעיירה LA CIOTA אך נשארנו שם רק מספר ימים והועברנו למחנה בעיר מרסיי.

מעפילים רבים היו בדרך לצרפת והיה צורך להכין עוד מספר מחנות לקלוט אותם, לעזרה גייסו אותנו ה"עולים" מארה"ב - לניהול, גזברות ועזרה אחרת.

אני גויסתי לנהל מחנה קטן שבו שהו זוגות עם נשים בהריון. היו שם כ-40 משפחות. כל בוקר היה מסדר, כנהוג במחנות האלה, והייתי "נואם" נאום קצר בידיש האמריקאי שלי. עיקר הבעיה היה למנוע מהם לצאת מהמחנה אל רחובות הכפר בכדי למכור חפצים בשוק השחור, דבר שהיה מסבך אותנו עם השלטונות... כל הזמן חיכינו לידיעה שאוניה מחכה לנו... ובאמת - לילה אחד הודיעו שצריך לארוז את החפצים - רק עד משקל מסויים (נדמה לי שמדובר היה על 12 ק"ג). אז לבשו את רוב הבגדים על גופם בכדי שיהיה יותר מקום במזוודה או בתרמיל.

אני לא זכיתי להפליג באוניה זו (נדמה לי שזו היתה "לנגב"). קיבלתי הוראה להישאר כי מתארגן קורס

שלי בקיבוץ חצור. בחצור עברתי בחקלאות, בהוראת ביולוגיה בתיכון ומאז 1979 אני אחראי לארכיון של הקיבוץ.

מרטיי - 1946

בדרך לארץ ניצלנו את המשדר הטוב שלנו לשדר לארץ "תכניות": שירה ונאומים וכו'. באמצע הדרך התקבלה הוראה מהארץ להעביר את המעפילים שלנו (כ-1,300 איש) ל"מדינת היהודים" (כ-2,500 איש) ולחזור לאירופה. בגלל הסכנה בהעברה כזאת התעלמנו מההוראה הזאת והמשכנו בדרך לחיפה.

נדמה לי (אינני זוכר) שגם קיבלנו הוראה לא להתנגד לעליית מלחים אנגלים על האוניות. בכל זאת הכינו את הציוד המסורתי להתנגדות לעליית המלחים האנגלים: קופסאות שימורים, חלקים מברזל, קיטור וכו'.

לפני ש"נכבשנו", הרסתי את המשדר שלנו וירדתי "למחתרת" עם משדר צבאי קטן שמופעל בעזרת גנרטור שמסובבים ביד, והמשכנו לשדר לארץ על המתרחש אצלנו. הגענו לנמל חיפה... לא נעים להיות כל כך קרוב אך כל כך רחוק!! חלק מהצוות, ובתוכו גם מנחם ואני ירדנו למחסן קטן לאיחסון מים, שהיה כמעט ריק, ישבנו על איטצבה שהיתה סביב במגמה לחכות יום-יומיים עד שיעלו פועלים יהודים ואיתם לרדת לחוף... אני סובל שנים מקלוסטרופוביה (פחד ממקום סגור), לא החזקתי מעמד ועליתי חזרה לסיפון וירדתי עם המעפילים לאוניית הגירוש שהפליגה לקפריסין. איתנו היה גם המפקד - מוקה לימון. הייתי בקפריסין כשבועיים יצאתי עם יתר חברי הצוות - כשהשתחררו מעפילים מהאוניה "כנסת ישראל", שהיו כבר די הרבה זמן במחנה. קיבלתי שם של ארם בלתי מוכר לי: זליג אלברג. בארץ הייתי כחודש במחנה המעצר כעתלית ואחר כך במחנה בקרית שמואל.

וכך סוף-סוף עליתי ארצה - "מסע" של כמעט 13 חודש. צוידתי בבגדי חקי וקצת כסף ונסעתי להצטרף לחברים